

ДОВІДКА

Про підсумки роботи архівних установ області за 2025 рік та їх завдання на 2026 рік

Діяльність архівних установ області у 2025 році була спрямована на реалізацію основних завдань, визначених чинним законодавством України та Положенням про Державний архів Запорізької області. З 24 лютого 2022 в умовах воєнного стану діяльність здійснюється відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, зі змінами, внесеними Указами Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» та іншими нормативними документами.

Станом на 01.01.2022 до широкомасштабного вторгнення до мережі архівних установ області, підзвітних та підконтрольних Державному архіву, входило 5 архівних відділів райдержадміністрацій та 5 архівних відділів міськрад, що зберігають документи Національного архівного фонду (далі – НАФ). На території області діяло 44 архівних установи для зберігання та використання документів з особового складу ліквідованих установ, організацій, підприємств області (трудових архівів), створених органами місцевого самоврядування.

У 2025 році взаємодія відбувалась з архівними відділами Запорізької та Пологівської райдержадміністрацій та архівним управлінням Запорізької міської ради, 9 трудовими архівами Запорізького та 2 – Пологівського районів. Частково відновили роботу архівних відділів Мелітопольська райдержадміністрація, Енергодарська та Мелітопольська міські ради. Державним архівом тимчасово надане приміщення для розміщення евакуйованих (частково) документів та працівників архівного відділу Пологівської райдержадміністрації та трудових архівів Гуляйпільської й Оріхівської міських рад.

РОБОТА З ПЕРЕГЛЯДУ ГРИФІВ СЕКРЕТНОСТІ

Робота з перегляду грифів секретності на архівні документи установ колишнього СРСР завершена у 2023 році. Станом на 01.01.2026 матеріальні носії інформації з грифами обмеження доступу колишнього СРСР на зберіганні в Державному архіві Запорізької області відсутні.

Протягом 2025 року проведено роботу з передавання на загальне зберігання розсекречених справ архівних фондів колишнього СРСР. Усього на загальне зберігання передано справи 60 архівних фондів.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕНОСТІ ДОКУМЕНТІВ

Державним архівом Запорізької області впродовж 2025 року здійснювалися заходи на виконання цільових програм у сфері архівної справи.

За Програмою здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду на 2025-2029 роки (наказ Укрдержархіву від 02.01.2025 № 1-НОД) та згідно з Планом заходів на 2025-2029 роки, затвердженим наказом Державного архіву Запорізької області від 10.01.2025 № 5 «Про затвердження Програми здійснення контролю за

наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду архівними установами Запорізької області на 2025-2029 роки», у 2025 році Державним архівом Запорізької області перевірено 95 фондів, 31832 справи; архівними відділами Запорізької та Пологівської райдержадміністрацій перевірено 29 фондів, 4869 справ; архівним управлінням Запорізької міськради перевірено 6 фондів, 2315 справ.

Після деокупації територій Запорізької області запланована суцільна перевірка наявності і стану справ в архівних установах області у відповідності з Планом дій органів виконавчої влади з відновлення деокупованих територій.

З метою забезпечення збереженості документів НАФ Державним архівом області у 2025 році здійснювалися заходи зі створення страхового фонду, реставрації, ремонту, консерваційно-профілактичного оброблення, підшивки документів, зокрема:

- відреставровано 1551 аркуш документів на паперовій основі;
- відремонтовано 10450 аркушів документів на паперовій основі;
- опрацьовано та підшито 2060 од. зб. документів на паперовій основі;
- проведено консерваційно-профілактичне оброблення страхового фонду - 40 од. зб на 40000 кадрів та фотодокументів – 750 од. зб.

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ АРХІВНОЇ СПРАВИ, СТВОРЕННЯ НДА

Архівними установами здійснювалася робота у напрямку впровадження сучасних інформаційних технологій. В межах Програми оцифрування архівних інформаційних ресурсів на 2022-2025 роки, затвердженої наказом Державної архівної служби України від 29.12.2021 № 165, та Програми оцифрування архівних інформаційних ресурсів у Державному архіві Запорізької області на 2022-2025 роки, затвердженої наказом Державного архіву Запорізької області від 17.02.2022 № 11, у Державному архіві Запорізької області за 2025 рік оцифровано 101 опис справ нових надходжень, 1400 одиниць зберігання документів НАФ на 148665 кадрів.

За період дії програми в Державному архіві Запорізької області було оцифровано 4440 справ на 588440 кадрів та 12349 описів. Оприлюднено 9409 описів.

Із 2267185 справ, які зберігаються в архіві, оцифровано 31685 справ (1,39 %).

На виконання Меморандуму про співробітництво між Державною архівною службою України та корпорацією FamilySearch International (США) від 02 червня 2020 року відповідно до договору про співробітництво Державного архіву Запорізької області з цією корпорацією від 25 травня 2024 року протягом 2025 року було оцифровано 13238 одиниць зберігання документів Національного архівного фонду на 1700287 кадрів.

Оприлюднення документів генеалогічного характеру здійснює корпорація на своєму сайті.

В Державному архіві оцифровано всі 13567 описів справ, 12402 з них оприлюднено на сайті архіву.

Для прискорення адаптації архівної практики до «цифрової економіки» та «цифрового» суспільства на виконання наказу Державної архівної служби України від 29.12.2021 № 165 «Про затвердження Програми оцифрування архівних інформаційних ресурсів на 2022-2025 роки» та наказу Державного архіву Запорізької області від 17.02.2022 № 11 «Про затвердження Програми оцифрування архівних інформаційних ресурсів у Державному архіві Запорізької області на 2022-2025 роки» протягом 2025 року було оцифровано 101 опис справ, 1400 одиниць зберігання документів Національного архівного

фонду на 148665 кадрів. Оприлюднено на сайті Державного архіву 1446 описів та частин описів справ нових надходжень на документи архівних фондів. З оцифрування і оприлюднення описів справ у нас один з найкращих показників серед державних архівів областей.

Для інформування громадськості про оцифровані документи архіву створено реєстр оцифрованих документів, який розміщений на сайті архіву.

Оцифровані документи оприлюднюються не тільки на вебсайті Державного архіву Запорізької області у вигляді онлайн виставок (станом на 01.01.2026 розміщено більше 100 виставок), а також і на інших ресурсах.

На ресурсі Family Search оприлюднюються оцифровані справи Державного архіву Запорізької області, за якими можна досліджувати родовід: метричні книги церков, переписи платників податків (ревізійні списки).

На офіційному вебпорталі Укрдержархіву розміщена база даних архівно-пошуковий проєкт «Український мартиролог ХХ століття», до якого у 2025 році внесено інформацію про 1923 репресовані особи за документами НАФ, які зберігаються в Державному архіві Запорізької області. Всього до бази даних «Український мартиролог ХХ століття» Державним архівом Запорізької області внесено інформацію про 7505 репресованих осіб.

У 2025 році продовжувалось розміщення оцифрованих архівних документів з історії України та Запорізького краю на електронному ресурсі «Запорізька спадщина». Реалізація проєкту відбувається у творчій співпраці представників Державного архіву Запорізької області, Департаменту культури і туризму Запорізької міської ради, Запорізького наукового товариства ім. Якова Новицького і має на меті забезпечити безперешкодний доступ громадян до першоджерел, що відображають історію Запоріжжя.

На виконання заходів галузевої програми «Архівні зібрання України» з підготовки путівників, анотованих реєстрів фондів та інших довідників протягом 2025 року продовжена робота з підготовки:

путівника про склад і зміст документів НАФ Державного архіву, а саме: проведення роботи щодо складання передмови, редагування історичних довідок та анотацій на документи фондів відповідно до новітніх історичних наукових тенденцій, уточнення схеми систематизації фондів у зв'язку із декомунізацією державного обліку документів, вивірення тексту путівника;

поповнення електронних баз даних: електронної версії фондового каталогу на фонди архіву; електронного покажчика фондів, які зберігаються в корп. 2 Державного архіву; електронних покажчиків фондів архівних установ райдержадміністрацій та міськрад; зведеного покажчика про місцезнаходження і збереження документів сільськогосподарських підприємств, які діяли на території області в 1943-2025 роках; фондів ліквідованих установ, які зберігаються в архівних установах райдержадміністрацій, міськрад та в трудових архівах.

Систематично оновлюється вебсайт Державного архіву Запорізької області. Інформація розміщується також на офіційній сторінці Державного архіву Запорізької області у Facebook.

ФОРМУВАННЯ НАФ

Архівні установи області продовжують систематично комплектуватися документами НАФ.

Станом на 01.01.2026 в Державному архіві зберігається 2215510 справ на паперовій основі понад 8019 установ, організацій, підприємств області за 1774-2025 роки та понад 58 600 аудіовізуальних документів за 1924-2025 роки (з них:

фото – 53545 од. зб., які відображають події з поч. ХХ ст. до 2025 р., кіно – 4402 од. обл. за 1960-1982, відео – 21 од. обл. за 2004-2020 роки).

В архівних відділах Запорізької та Пологівської райдержадміністрацій зберігається 23653 справи, Запорізької міської ради – 13839 справ.

Через повномасштабне вторгнення, наразі архівні відділи Бердянської, Василівської, Мелітопольської, Пологівської (частково) райдержадміністрацій (з кількістю справ 80440, у більшості за 1990-2020 роки) та Бердянської, Енергодарської, Мелітопольської, Токмацької міськрад (з кількістю справ 24479, у більшості після 2000 року) залишаються в тимчасовій окупації. Документи архівного відділу Пологівської райдержадміністрації, що зберігалися на території міст Оріхів та Гуляйполе, евакуйовані до м. Запоріжжя і тимчасово розміщені в приміщенні Державного архіву Запорізької області.

Джерелами формування НАФ в зоні комплектування Державного архіву є 123 установи, підприємства та організації обласного рівня (за 2025 рік кількість установ зменшилась на 11), 110 установ, підприємств та організацій області, які знаходяться в зонах комплектування архівних відділів Запорізької та Пологівської райдержадміністрацій (збільшились на 29 за рахунок віднесення до джерел формування НАФ військових адміністрацій та відновлення роботи з сільськими, селищними радами) та 63 – архівного управління Запорізької міської ради.

Державним архівом протягом 2025 року прийнято на зберігання 8721 справу постійного зберігання управлінських документів 54 установ, організацій, підприємств області - джерел комплектування НАФ документами місцевого значення, 40 од. зб. особового походження та 173 од. обл. фотодокументів.

У 2025 році Державним архівом прийнято 8761 справу управлінської документації, архівними відділами Запорізької та Пологівської райдержадміністрацій прийнято 2568 справ, архівним управлінням Запорізької міської ради 310 справ.

До війни Державний архів Запорізької області приймав 18-20 тис справ щорічно, з них 12-15 тис від архівних установ області. У 2022 році відбулося скорочення обсягів приймання документів через тимчасову окупацію більшої частини області. У 2023-2024 роках обсяг приймання документів досяг середніх показників до широкомасштабного вторгнення, зокрема за рахунок передавання евакуйованих документів архівного відділу Пологівської райдержадміністрації, що зберігалися на віддалених робочих місцях у містах Оріхів та Гуляйполе. Після проведення перевіряння наявності і стану документів працівниками архівного відділу Пологівської райдержадміністрації здійснюється передавання документів НАФ до Державного архіву Запорізької області. У 2025 році обсяги приймання зменшились через збільшення інтенсивності бойових дій.

Одним із напрямів роботи Державного архіву є формування НАФ та експертиза цінності документів.

У 2025 році проведено відбір та експертизу цінності документів, що підлягають внесенню до Національного архівного фонду:

управлінської документації та формування колекції: «Документи, що відображають події, пов'язані із збройною агресією російської федерації проти України на теренах Запорізької області» на 300 од. зб.;

документів особового походження по фонду № 6209 «Костянтин Іванович Сушко (05.10.1946 р. н.) - краєзнавець, письменник, поет, член Запорізької обласної організації Національної спілки журналістів України, член Запорізької

обласної організації Національної спілки письменників України, лауреат премії Івана Франка» на 40 од. зб.;

фотодокументів ТДВ «Редакція газети «МИГ», ТДВ «Редакція газети «Індустріальне Запоріжжя» на 100 од. обл.

РОБОТА ЕПК УПОРЯДКУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ НАФ

У 2025 році не припинялась робота ЕПК Державного архіву Запорізької області. Проведено 12 засідань експертно-перевірної комісії Державного архіву Запорізької області. На засіданнях ЕПК розглянуто 44 питання (про віднесення/невіднесення установ до джерел формування НАФ, графіків приймання-передавання тощо).

На засіданнях ЕПК у 2025 році схвалено:

12813 од. зб. управлінських документів, у тому числі від обласних установ – 2870 од. зб., від районних установ – 2275 од. зб., від міських установ – 7668 од. зб.;
40 од. зб. особового походження;

173 од. обл. фотодокументів, у тому числі - 100 од. обл. від обласних установ, 75 од. обл. - від районних та міських установ.

ЕПК погоджено:

29633 од. зб. документів з кадрових питань (особового складу), у тому числі від обласних установ – 28724 од. зб., від районних установ – 468 од. зб., від міських установ – 441 од. зб.;

31 інструкцію з діловодства;

29 положень про експертні комісії;

2 положення про службу діловодства;

80 номенклатур справ, з них від обласних установ – 34 номенклатури справ, від районних установ – 38 номенклатур справ, від міських установ – 8 номенклатур справ;

116 актів про вилучення для знищення документів, не внесених до Національного архівного фонду, на 465395 справ, представлені 215 установами - джерелами формування Національного архівного фонду та іншими установами.

16 вересня 2025 року Державним архівом Запорізької області проведено онлайн-семінар з питань діловодства та архівної справи для працівників архівних відділів райдержадміністрацій, архівних установ міських рад, що зберігають документи Національного архівного фонду, діловодних служб і архівних підрозділів підприємств, установ та організацій – джерел формування Національного архівного фонду. На семінарі обговорювалися питання про зміни в законодавчій базі в сфері діловодства та архівної справи; організація документування управлінської діяльності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях; основні вимоги до складання номенклатури справ; формування документів у справі та їх оперативного зберігання в структурних підрозділах установ; ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв, що містять службову інформацію. До участі у семінарі долучилися понад 100 слухачів.

Для спеціалістів структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій, міських рад на теми з актуальних питань ведення діловодства та архівної справи, впровадження електронного документообігу працівниками Державного архіву Запорізької області проведено п'ять семінарських занять в Запорізькому регіональному центрі підвищення кваліфікації.

Здійснювалось консультивання працівників архівних установ з основних питань діяльності, у тому числі з питань роботи під час дії воєнного стану.

В 2025 році архівними установами Запорізької та Пологівської районних державних адміністрацій проведено два семінари з питань діловодства та архівної справи. Крім того, архівним управлінням Запорізької міської ради організовано один семінар з аналогічної тематики. Загалом проведено три семінари, спрямовані на підвищення професійної компетентності працівників у сфері діловодства та архівної справи.

У серпні 2025 року завідувач відділу та архівіст I категорії відділу інформаційно-цифрових технологій та фізичної збереженості документів Державного архіву Запорізької області Ільянец Владислав та Антюхова Ольга взяли участь у дводенній програмі стажування (консерваційно-реставраційне оброблення документів з паперовою основою; брошурувально-палітурне оброблення документів; штучний інтелект у відновлювальній роботі з аудіовізуальними документами Центрального державного аудіовізуального та електронного архіву; ознайомлення в архівних сховищах Центрального державного історичного архіву України, м. Київ з відновленими архівними документами) в Державному центрі збереження документів Національного архівного фонду.

Відповідно до Указу Президента України від 18.08.2006 № 685/2006, щороку 28 квітня, у Всесвітній день охорони праці, в Україні відзначається День охорони праці. У 2025 році Україна відзначала День охорони праці під девізом «Революційні підходи до здоров'я і безпеки: роль ШІ та цифровізації на роботі». В архіві у період із 22 по 28 квітня 2025 року проводився Тиждень охорони праці. 25 квітня 2025 року в межах Тижня охорони праці проведено тематичний семінар з питань охорони праці та пожежної безпеки. У семінарі взяв участь представник ГУ ДСНС України в Запорізькій області. На семінарі розглянули основні безпекові питання під час надзвичайних ситуацій, принципи поведінки з вибухонебезпечними предметами, а також надано рекомендації щодо поведінки у разі виявлення підозрілих предметів, схожих на вибухонебезпечні..

Державний архів Запорізької області залишається ключовим партнером Запорізького національного університету, що забезпечує проведення практичних занять та семінарів для студентів-істориків у Запоріжжі.

В червні 2025 року в Державному архіві Запорізької області пройшла архівна практика студентів II курсу освітнього рівня бакалавр, які навчаються за спеціальністю Історія та археологія освітньої програми Історія Запорізького національного університету.

У 2025 році працівниками Державного архіву Запорізької області для студентів II курсу спеціальності 032 «Історія та археологія» освітньої програми «Історія» факультету історії та міжнародних відносин Запорізького національного університету було проведено ряд семінарів-практикумів у межах навчальної дисципліни «Архівознавство».

Для студентів було організовано екскурсії до архівосховищ, під час яких практиканти ознайомилися з історією Державного архіву Запорізької області, напрямками роботи, його фондами.

На практичних заняттях студенти ознайомились з порядком користування документами Національного архівного фонду у читальних залах архівних установ та основними напрямками використання архівної інформації; порядком проведення експертизи цінності документів; з розміщенням справ в архівосховищах та мали змогу навчитись пошуку архівних справ за картками постелажного топографічного покажчика.

Спостерігали за процесом створення цифрової копії на архівну справу та за відновленням архівної справи після розшивання та оцифрування.

Архівними установами області проведено 112 перевірок, у тому числі:

Державним архівом області проведено 70 перевірок: 13 тематичних перевірок про включення та виключення до/зі списку юридичних осіб – джерел формування Національного архівного фонду Державного архіву Запорізької області; 57 контрольних перевірок якості упорядкування документів та готовності підприємств, установ та організацій до передавання справ постійного зберігання до Державного архіву Запорізької області;

архівними установами райдержадміністрацій – 13 тематичних, 4 контрольні перевірки;

міськрад – 3 комплексні, 18 тематичних, 4 контрольні.

ВИКОРИСТАННЯ ДОКУМЕНТІВ

Основним напрямом роботи Державного архіву області залишається робота з використання інформації документів НАФ.

Державним архівом області підготовлено та експонувалося 15 онлайн виставок, які розміщені на сайті Державного архіву Запорізької області:

«До 185 річчя від дня заснування Алтагірського лісництва»;

«З історії створення та діяльності Відокремленого структурного підрозділу «Запорізький металургійний фаховий коледж ЗНУ»;

«Лукашевич Михайло Адамович, перший земський лікар міста Олександрівськ, дворянин, колезький радник» (1845 – 1910 рр.) до 180-річчя від народження;

«Олександрівська міська дума та управа, як орган міського самоврядування»;

«Допомога військовим з інвалідністю внаслідок війни у роки I Світової війни»;

«До 35 річчя ухвалення Декларації про Державний суверенітет України»;

«До 35-річчя відзначення Днів козацької слави, присвячених 500-річчю Запорозького козацтва»;

«До 95-річчя (1930) заснування Запорізького національного університету. Історія та особистості»;

«24 серпня – День Незалежності України (до 34-ї річниці)»;

«До Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України»;

«Формування козацьких військових частин на території м. Олександрівськ (1917-1918 рр. XX ст.)»;

«До 80 річчя з дня заснування Запорізького кінного заводу с. Трудове Запорізького району Запорізької області»;

«Каховське водосховище: історія створення (за документами Державного архіву Запорізької області)»;

«Керівники архівної справи на Запоріжжі», присвячена Дню працівників архівних установ».

Державний архів Запорізької області взяв участь у міжнародному проєкті з вшанування та увічнення пам'яті захисників України під назвою «Імена», розміщеному на офіційному сайті Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ України). 17 липня 2025 року у проєкті були представлені фотоматеріали та автобіографічні довідки запоріжців Героїв, які загинули на російсько-українській війні (9 осіб).

Архівним відділом Запорізької райдержадміністрації було проведено 4 виставки документів: «Незламний дух нескореної нації», «Конституція України – головний закон України», «Україна незалежна», «29 серпня – День пам'яті захисників України».

Архівними відділами райдержадміністрацій проведено 6 онлайн виставок з них: архівним відділом Пологівської районної державної адміністрації було проведено 4 онлайн виставки: «Український Кобзар – поет та художник Т.Г. Шевченко в серцях запоріжців», «До Дня пам'яті жертв політичних репресій», «24 серпня – День незалежності України», виставка унікальних документів Національного архівного фонду до Дня працівників архівних установ; архівним відділом Запорізької райдержадміністрації - «Пантеон пам'яті»; Архівним управлінням Запорізької міської ради проведено – «Незламні освітяни в умовах воєнного стану».

На електронному ресурсі «Запорізька спадщина» розміщена презентація оцифрованих архівних документів.

У виданні «Zaporizhzhia Historical Review» (том 10 № 62) вийшла стаття О. М. Ігнатуші, доктора історичних наук, професора Запорізького національного університету, І. В. Козлової заступника начальника відділу інформації та використання документів Державного архіву Запорізької області «Благодійники Запорізького краю першої половини ХІХ ст. мовою документів: освітні ініціативи».

У Віснику Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (Серія: Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки. 2025. Вип. 41. С.7-15.) розміщена стаття Ігнатуші О. М., Козлової І. В. «Євдоким Гранобарський – меценат і просвітник Південної України кінця ХVІІІ – початку ХІХ ст.».

Державний архів Запорізької області 22 січня 2025 року взяв участь у програмі «На часі» місцевого телеканалу «МТМ» в репортажі «Цифровізація Державного архіву Запорізької області триває» про оцифрування документів в архіві як власними силами, так і за угодою з Family Search international.

20 березня 2025 року на офіційному каналі «Суспільне Запоріжжя» розміщено репортаж «Подорож у минуле: як дослідити родовід» за участю Державного архіву Запорізької області.

Державний архів Запорізької області долучився до відзначення у період з 9 по 13 червня 2025 року Міжнародного тижня архівів, який цього року Міжнародна рада архівів провела під гаслом «Архіви доступні – Архіви для всіх». 10 червня 2025 року колективом архіву на сторінці у Facebook було презентовано відеоролик «Державний архів Запорізької області – доступність фізична, цифрова, медійна».

У 2025 році читальні зали Державного архіву області працювали в обмеженому режимі через віднесення частини території Запорізької області, у тому числі м. Запоріжжя, до Переліку територій можливих бойових дій відповідно до наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376 «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» (зі змінами). Доступ користувачів до документів та довідкового апарату архіву у читальному залі архіву, у більшості випадків, здійснюється через надсилання їх цифрових копій електронною поштою.

У 2025 році було забезпечено доступ користувачів до документів для самостійної роботи з документами Національного архівного фонду у читальному залі: зареєстровано 55 користувачів, які здійснили 632 відвідування читального залу, для роботи їм було видано 2128 справ.

Державним архівом області у 2025 році продовжено практику видавання копій архівних документів за допомогою засобів електронного зв'язку: видано 202 копії.

В архівному відділі Запорізької райдержадміністрації працювало 4 користувача, яким було видано 11 справ, в архівному управлінні Запорізької міської ради працювало 11 користувачів, яким було видано 31 справу. Найзапитованіша тематика досліджень: земельні питання та право власності на майно.

ВИКОНАННЯ ЗАПИТІВ

Значну частину роботи архівних установ займає виконання запитів громадян та юридичних осіб.

У 2025 році Державним архівом Запорізької області виконано 3384 запити, з них з позитивним результатом – 2170 (64 %), для порівняння: у 2024 році – 67,5 %, у 2023 році – 69 %, у 2022 році – 67 %, у 2021 році – 54 % з позитивним результатом;

За тематикою порушених питань запити розподілились таким чином:

тематичні (фактографічні): дати створення та реорганізація установ, організацій та підприємств, щодо адміністративно-територіального поділу, розпорядження та накази з основної діяльності установ, організацій та підприємств – 449 (13 %);

біографічні – 4 (0,12 %);

генеалогічні – 5 (0,15 %);

майнові – 488 (14,42 %);

соціально-правового характеру – 2438 (72,04 %):

– актові записи – 1748 (51,65 %);

– про підтвердження стажу роботи та заробітну плату – 598 (17,67 %);

– про репресії та розкуркулення – 92 (2,72 %).

Надано довідок та інформаційних документів (кількість питань, піднятих у зверненнях) – 4392.

Проводиться постійний контроль за своєчасним і якісним виконанням запитів окремих категорій громадян (зверталися: 46 осіб з інвалідністю, 244 внутрішньо переміщені особи, 12 військовослужбовців, 17 учасників бойових дій).

Забезпечена можливість подання громадянами письмового звернення з використанням мережі Інтернет на електронну адресу архіву (archive_zp@arch.gov.ua; gromada@archivzp.gov.ua; derjarchzapobl@gmail.com).

Електронною поштою надійшло 1393 запити від громадян України та іноземних держав.

За 2025 рік до Державного архіву Запорізької області надійшло 8 звернень з Урядової телефонної «гарячої лінії».

За 2025 рік до Державного архіву Запорізької області надійшло 15 звернень з публічної інформації.

За 2025 рік архівними установами райдержадміністрацій та міськрад виконано 5842 запити, з них архівними установами райдержадміністрацій – 178, архівним управлінням Запорізької міської ради – 5664. У 2025 році при виконанні запитів архівними установами області спостерігалась тенденція збільшення тематичних запитів (у 2024 році - більшість були майнові). Найбільший відсоток запитів, що надходять до архівних відділів райдержадміністрацій – тематичні, до архівних установ міських рад – соціально-правового характеру. Це пояснюється складом документів, що

зберігаються в цих архівних установах: в архівних відділах – здебільшого документи НАФ, а в архівних установах міських рад – більшість документів з кадрових питань (особового складу) ліквідованих установ через те, що вони виконують функції трудових архівів.

Всього за 2025 рік виконано 1860 тематичних запитів, з позитивним результатом – 1767 (95 %). У 2024 році цей відсоток склав 81%, у 2023 році - 76%, у 2022 році - 69 %.

Архівними відділами Запорізької та Пологівської райдержадміністрацій виконано 106 тематичних запитів, всі з позитивним результатом, архівним управлінням Запорізької міської ради виконано 1754 тематичні запити, у т. ч. з позитивним результатом – 1661 запит (95 %).

Всього за 2025 рік виконано 522 майнових запити, з позитивним результатом – 503 (96 %). У 2024 році цей відсоток склав 80%, у 2023 році - 84 %, у 2022 – 77 %. Архівними відділами Запорізької та Пологівської райдержадміністрацій виконано 32 майнових запити, у т. ч. з позитивним результатом – 31 (97%), архівним управлінням Запорізької міської ради виконано 490 майнових запитів, у т. ч. 472 (96%) з позитивним результатом.

Всього за 2025 рік виконано 2438 запитів соціально-правового характеру, з позитивним результатом – 2223 запити (58 %). У 2024 році цей відсоток склав 87%, у 2023 році - 90 %, у 2022 році – 82 %.

Архівними відділами Запорізької та Пологівської райдержадміністрацій виконано 40 запитів соціально-правового характеру, у т. ч. з позитивним результатом – 36 (90 %), архівним управлінням Запорізької міської ради виконано 3420 запитів соціально-правового характеру, у т. ч. з позитивним результатом – 2187 запитів (64 %).

Протягом 2025 року для зміцнення матеріально-технічної бази Державного архіву Запорізької області було профінансовано видатки на оплату товарів, робіт і послуг за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, спеціального фонду за власними надходженнями та за рахунок субвенції з місцевого бюджету на виконання обласних програм соціально економічного та культурного розвитку регіонів, а саме:

комп'ютерне обладнання (комп'ютери, монітори, периферійне та інше комп'ютерне обладнання) на загальну суму 245 153 грн;

прилади комерційного обліку тепла і електроенергії (лічильники) на загальну суму 42 720 грн;

господарські товари, витратні матеріали, обладнання та інвентар на загальну суму 137 009 грн; архівні коробки на загальну суму 97 500 грн;

протигази та протипожежне обладнання на загальну суму 80 625 грн;

поштові марки і конверти на загальну суму 23 760 грн;

канцелярські товари на загальну суму 37 850 грн;

охорону адміністративних корпусів на загальну суму 2 601 720 грн;

технічне обслуговування системи пожежної сигналізації двох адміністративних корпусів у сумі 54 648 грн;

обслуговування та ремонт ліфтів у сумі 41 460 грн;

телекомунікаційні послуги на загальну суму 34 813 грн;

користування мережею Інтернет у сумі 7 920 грн; отримання доступу до оновлення

та технічної підтримки програмного забезпечення антивірусного захисту у сумі 32 264 грн; супроводження програмного комплексу "Крістал Фінанси Міленіум" у сумі 57 000 грн;

надання хостингу на 2025 - 2026 рр. у сумі 15 478 грн; надання доступу в режимі онлайн до

електронних баз наукової та науково-технічної інформації на 2026 р. у сумі 5 900 грн;

технічну підтримку і обслуговування оргтехніки і периферійних пристроїв на загальну суму 38 550 грн;

перезарядку вогнегасників у сумі 3 345 грн;

гідравлічну промивку системи теплопостачання у сумі 12 105 грн;

поточний ремонт внутрішньої системи теплопостачання корпусу 1 у сумі 13 212 грн;

розробку проектів схем водопостачання і водовідведення, встановлення ультразвукового лічильника тепла на загальну суму 66 130 грн;

вивезення побутових відходів, оренду контейнера для збирання відходів у сумі 20 605 грн.

19 червня 2025 року в Державному архіві Запорізької області головою Громадського об'єднання «Фонд підтримки фундаментальних досліджень», віцепрезидентом Української асоціації міжнародного права, к.ю.н, доцентом Тимуром Коротким проведено інформаційну сесію «Захист архівів у міжнародному гуманітарному праві». З вітальним словом в онлайн-форматі звернувся голова Укрдержархіву Анатолій Хромов. Працівникам архіву була представлена презентація з питань міжнародного гуманітарного права.

У форматі прямого діалогу говорили про проблеми документування викрадення архівної спадщини на тимчасово окупованих територіях, про важливість фіксації воєнних злочинів, збереження документальної спадщини та про ініціативне документування подій воєнного часу, а також про правові основи використання зібраних матеріалів.

Зустріч була корисною для розширення знань та розуміння правових аспектів документування порушень гуманітарного права, фіксації таких порушень та використання задокументованих матеріалів у перебігу розслідувань та у наукових дослідженнях з міжнародного гуманітарного права.

На виконання положень статті 17 глави V Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року, ратифікованої Україною 17 липня 1997 року, за сприяння відділення захисту культурної спадщини Центру цивільно-військового співробітництва Об'єднаного центру забезпечення заходів цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України у жовтні 2025 року здійснено маркування емблемами «Блакитний щит» будівель, в яких розташовується Державний архів Запорізької області.

10 липня 2025 року в Державному архіві Запорізької області для працівників архіву пройшов 6-годинний тренінг Товариства Червоного Хреста України з першої допомоги, сертифікований Глобальним довідковим центром з навчання першій допомозі Міжнародної Федерації товариства Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

Метою навчання було формування базових навичок надання першої допомоги у критичних ситуаціях, які можуть виникнути у разі надзвичайних подій. Учасники тренінгу під час навчання ознайомилися з алгоритмами дій при втраті свідомості, кровотечі, інших невідкладних станах та відпрацювали навички, які можуть врятувати життя в екстрених ситуаціях. Тренінг є важливим внеском у підвищення рівня готовності архівістів до реагування на потенційні кризові ситуації в умовах сучасних викликів.

Висновки:

Схвалити в цілому роботу архівних установ Запорізької області на підконтрольній Україні території в умовах воєнного стану.

Пропозиції:

Пріоритетними напрямками розвитку архівної галузі в Запорізькій області у 2026 році вважати:

1. Виконання заходів операційного плану з реалізації у 2026 – 2027 роках Стратегії захисту документальної спадщини як запоруки збереження національної ідентичності та державності.

2. Забезпечення збереженості документів Національного архівного фонду та цифровізація:

приймання на зберігання документів постійного зберігання від обласних установ – джерел формування Національного архівного фонду та від архівних установ області, у тому числі евакуйованих документів архівного відділу Пологівської райдержадміністрації;

моніторинг стану збереженості документів Національного архівного фонду, в умовах Війни за Незалежність України;

контроль за наявністю, станом і рухом документів Національного архівного фонду (виконання завдань Програми здійснення контролю наявності, стану і руху документів Національного архівного фонду архівними установами Запорізької області на 2025-2029 роки);

прискорення оцифрування архівних інформаційних ресурсів власними силами та за участі представників корпорації FamilySearch International (США) на виконання завдань Програми оцифрування архівних інформаційних ресурсів на 2026-2030 роки та збільшення цифрового фонду користування документами Національного архівного фонду;

здійснення заходів з реставрації, ремонту, консерваційно-профілактичного оброблення, підшивки документів.

3. Ефективне формування Національного архівного фонду як складової світової культурної спадщини:

проведення відбору та експертизи цінності документів, що підлягають внесенню до Національного архівного фонду, забезпечення поповнення архівних фондів, у тому числі шляхом документування сучасних подій воєнного часу, зокрема формування колекції «Документи, що відображають події, пов'язані із збройною агресією російської федерації проти України на теренах Запорізької області»;

організація роботи експертно-перевірної комісії Державного архіву Запорізької області зі схвалення та погодження документів.

4. Задоволення інформаційних потреб суспільства, забезпечення вільного доступу до національної архівної спадщини, а також покращення якості архівних послуг відповідно до змін у цифровому середовищі та запитів користувачів:

підготовка виставок документів (у тому числі онлайн) до визначних дат та подій;

якісне і своєчасне виконання запитів юридичних та фізичних осіб за документами архіву;

забезпечення доступу користувачів документами Національного архівного фонду, зокрема засобами електронної комунікації;

отримання зворотного зв'язку від користувачів шляхом проведення моніторингу якості надання послуг.

5. Організація роботи з архівними установами:

надання постійної організаційної, консультативно-методичної допомоги архівним установам райдержадміністрацій, міських рад, які зберігають документи Національного архівного фонду, та трудовим архівам в організації їх діяльності;

сприяння райдержадміністраціям та міським радам у відновленні роботи та організації діяльності архівних відділів, які тимчасово призупиняли роботу;

моніторинг стану збереженості документів Національного архівного фонду, документів тривалого зберігання в умовах воєнного стану, зокрема у разі евакуації.

Директор Державного
архіву Запорізької області

Ольга ЯДЛОВСЬКА